

УДК 81'25

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/62-1-24>**Олег ВОЙТОВИЧ,***orcid.org/0009-0008-6069-5648**асистент кафедри теорії та практики перекладу
Донецького національного університету імені Василя Стуса
(Вінниця, Україна) Voitovich@donpu.edu.ua***Наталія БІЛОУС,***orcid.org/0000-0002-6416-0623**кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов за фахом
Київського національного авіаційного університету
(Київ, Україна) 1503natalybelous@gmail.com***Наталія ГЛУШАНИЦЯ,***orcid.org/0000-0002-8511-0844**кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов і перекладу
Київського національного авіаційного університету
(Київ, Україна) nat4848@ukr.net*

ВИКОРИСТАННЯ ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНИХ ТА ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ МІЛІТАРИСТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ (НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ ГАРОЛДА Г. МУРА ТА ДЖОЗЕФА Л. ГЕЛЛОВЕЯ «МИ БУЛИ СОЛДАТАМИ... І МОЛОДИМИ»)

У статті проаналізовано та обґрунтовано використання лексико-граматичних та лексико-семантичних перекладацьких трансформацій на прикладі художнього тексту мілітаристичного спрямування Гарольда Г. Мура та Джозефа Л. Гелловея «Ми були солдатами... І були молодими». Доведено доцільність використання таких способів перекладу як додавання, адаптація, конкретизація, описовий переклад, антонімічний, вилучення, компенсація. Описано класифікації перекладацьких трансформацій. Обґрунтовується важливість дослідження проблематики теорії та практики військового перекладу, оскільки, Збройні Сили України поступово запроваджують стандарти НАТО та підвищується інтенсифікація заходів міжнародного співробітництва в сфері оборони, що передбачає коректний переклад стратегічних документів та військових нормативно-правових актів у галузі безпеки та оборони. Проаналізовано використання перекладацької трансформації у художніх творах, які мали визначальне значення для національного та духовного відродження України. Структура англійської та української мов різняться, то завдання адекватного відтворення мовних одиниць і явищ лексикологічного та граматичного аспектів означених мов значно ускладнюється. Оскільки мова є знаковою системою, створеною для передачі інформації в задованому вигляді, неможливо здійснити адекватне перекодування з однієї системи в іншу механічно. Тому перекладач виконує одночасно роль письменника, поета, інтерпретатора та перетворювача, що вимагає високого рівня теоретичної та практичної підготовки. Процес здійснення перекладу розглядається як творчий процес. Розбіжності в будові мов, у наборі їхніх граматичних категорій, форм та конструкцій становлять труднощі при використанні перекладацьких трансформацій в процесі роботи з іноземними текстами, а саме: одна з проблем перекладу – співвідношення контексту автора і контексту перекладача. Ця еквівалентність повинна досягатися у семантико-структурному аспекті, та в комунікативному, який вважається потенційним впливом на адресата. Для досягнення еквівалентності, перекладач використовує різноманітні прийоми перекладацьких трансформацій, метою яких є максимально передати зміст, стилістичні та орнаментальні особливості тексту оригіналу. Зазначається, що немає єдиного визначення поняття перекладацької трансформації, оскільки кожен науковець має своє власне бачення означеного феномена та виокремлює основні для себе його аспекти. Результати наукового дослідження можуть бути використані на заняттях з практики перекладу та спекурсах з художнього перекладу. Означена наукова проблема є перспективною для подальших досліджень, оскільки перекладацькі трансформації є ефективним засобом досягнення еквівалентності перекладу тексту оригіналу, а відтак, забезпечення міжкультурної комунікації.

Ключові слова: художній переклад, перекладацькі трансформації, індивідуальний перекладацький стиль, військовий переклад.

Oleh VOITOVYCH,

orcid.org/0000-0002-6416-0623

*Assistant at the Department of Theory and Practice of Translation
Donetsk National University named after Vasyl Stus
(Vinnytsia, Ukraine) Voitovuch@donnu.edu.ua*

Natalya BILOUS,

orcid.org/0000-0002-6416-0623

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages by Profession
Kyiv National Aviation University
(Kyiv, Ukraine) 1503natalybelous@gmail.com*

Nataliia GLUSHANITSYA,

orcid.org/0000-0002-8511-0844

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Foreign Languages and Translation
Kyiv National Aviation University
(Kyiv, Ukraine) nat4848@ukr.net*

THE USE OF LEXICO-GRAMMATICAL AND LEXICO-SEMANTIC TRANSFORMATIONS IN THE TRANSLATION OF MILITARY ORIENTED TEXTS (BASED ON HAROLD G. MOORE AND JOSEPH L. GALLOWAY'S NOVEL "WE WERE SOLDIERS... AND YOUNG")

The article analyzes and substantiates the use of lexical-grammatical and lexical-semantic translation transformations on the example of the militaristic literary text of Harold H. Moore and Joseph L. Galloway's novel "We Were Soldiers... And We Were Young". The expediency of using such methods of translation as addition, adaptation, specification, descriptive translation, antonymic translation, removal, compensation is proven. Classifications of translation transformations are described. The importance of studying the problems of the theory and practice of military translation is substantiated, since the Armed Forces of Ukraine are gradually introducing NATO standards and the intensification of international cooperation measures in the field of defense is increasing, which involves the correct translation of strategic documents and military legal acts in the field of security and defense. The use of translation transformation in literature, which was of decisive importance for the national and spiritual revival of Ukraine, was analyzed. The structure of the English and Ukrainian languages is different, so the task of adequately reproducing linguistic units and phenomena of the lexicological and grammatical aspects of these languages is significantly complicated. Since language is a symbolic system created to transmit information in a coded form, it is impossible to carry out an adequate transcoding from one system to another mechanically. Therefore, the translator simultaneously performs the role of writer, poet, interpreter, and translator, which requires a high level of theoretical and practical training. The process of translation is considered a creative process. Differences in the structure of languages, their grammatical categories, forms and constructions pose difficulties when using translation transformations when working with foreign texts, namely: one of the problems of translation is the relationship between the context of the author and the context of the translator. This equivalence must be achieved in the semantic-structural aspect, and in the communicative aspect, which is considered a potential impact on the addressee. To achieve equivalence, the translator uses various methods of translation transformations, the purpose of which is to convey the content, stylistic and ornamental features of the original text as much as possible. It is noted that there is no single definition of the concept of translational transformation, since each scientist has his own vision of the phenomenon and singles out its main aspects. The results of scientific research can be used in translation practice classes and special courses on artistic translation. The specified scientific problem is promising for further research, since translation transformations are an effective means of achieving the equivalence of the translation of the original text, and therefore, ensuring intercultural communication.

Key words: *artistic translation, translation transformations, individual translation style, military translation.*

Постановка проблеми. Перекладацькі трансформації є основою перекладу. На думку низки науковців, сам процес перекладу і є трансформацією. Актуальність теми нашого наукового дослідження полягає в нагальній потребі всебічного ґрунтовного вивчення перекладацьких транс-

формацій, що зробить процес здійснення перекладу ефективнішим, а сам переклад коректним та максимально еквівалентним тексту оригіналу. Оскільки структура англійської та української мов різняться, тому завдання адекватного відтворення мовних одиниць і явищ лексикологічного

та граматичного аспектів означених мов значно ускладняється. Крім того, навички коректного перекладу текстів мілітаристичного спрямування стають дедалі важливішими для українського мовного простору, оскільки Збройні Сили України поступово запроваджують стандарти Північноатлантичного альянсу. Перехід на стандарти НАТО передбачає коректний переклад стратегічних документів та військових нормативно-правових актів у галузі безпеки та оборони такі як: Біла книга України, Воєнна доктрина, Стратегічний оборонний бюлетень України, Річна національна програма співробітництва Україна – НАТО. Поняття теорії військового перекладу науковці визначають як «систему знань про військовий переклад і перекладацьке супроводження заходів міжнародного військового співробітництва як найважливішого виду міжкультурної комунікативно-посередницької діяльності, що складає основу лінгвістичного забезпечення військ. Теорія військового перекладу потребує системності – якості теоретично обґрунтованих, верифікованих військовою практикою та структурно упорядкованих спеціальних знань міждисциплінарного характеру» (Балабін, 2015: 95).

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематикою теорії військового перекладу займаються вітчизняні вчені: О. Нікіфорова, П. Матюша, М. Білан, С. Янчук, Л. Гончарук, О. Юндіна.

Зокрема, О. Юндіна на прикладах матеріалів текстів військового спрямування обґрунтувала використання лексичних одиниць військової тематики при здійсненні міжжанрового та міжстильового перекладознавчого порівняльного аналізу лексичних трансформацій. (Юндіна, 2013). Л. Гончарук досліджувала офіційно-ділову документацію франкомовного військового дискурсу на лексичному, граматичному та жанрово-стилістичному рівнях (Гончарук, 2016). С. Янчук виокремив способи та прийоми перекладу на українську мову термінів та аббревіатур, якими послуговуються у міжнародній миротворчій діяльності, здійснивши комплексний перекладознавчий аналіз англійської військової документації миротворчих місій ООН та НАТО (Янчук, 2011). У межах нашої наукової розвідки важливими є результати наукових досліджень О. Нікіфорової, яка вивчає роль практичної роботи військових перекладачів у становленні наукової школи військового перекладу в Україні, наголошуючи на існуванні передумов для її становлення: «наявність підготовки військових перекладачів і науковців вищої кваліфікації, наявність вагомих результатів у вигляді моно-

графій, підручників і посібників, підтверджених впровадженням у практику та навчальний процес, наявність актуального наукового напрямку та перспективної наукової проблематики військового перекладу, практична діяльність військових перекладачів, висвітлення проблем військового перекладу на наукових конференціях і семінарах» (Нікіфорова, 2015: 116).

Проблему використання перекладацької трансформації у художніх творах досліджували вчені: О. Потебня, І. Франко, М. Рильський, які відіграли визначальну роль у національному та духовному відродженні України.

О. Потебня створив потужну філологічну школу, яка об'єднала відомих вітчизняних та зарубіжних лінгвістів, зробив віршований переклад «Одіссеї» на українську мову, редагував та видавав твори Г. Квітки-Основ'яненка та П. Гулака-Артемовського. І. Франко розробив методику перекладу літературних творів, презентувавши концепцію перекладу як сукупність низки чинників: лінгвістичних, літературознавчих, лінгвістичних, етномовних та інших. М. Рильський досліджував проблеми специфіки перекладу художніх творів, а саме співвідношення між семантичним та комунікативним перекладами, порівнюючи процес здійснення перекладу з полюванням, а перекладача з мисливцем.

Сутність поняття «перекладацькі трансформації» вивчали вітчизняні та зарубіжні науковці: О. Бегма, Н. Дячук, Т. Левицька, В. Лобода, В. Рушиць, І. Сіняговська та А. Фітерман. Вченими запропоновано різні визначення поняття перекладацької трансформації, її класифікації та типи. Однак, немає єдиного визначення поняття перекладацької трансформації, оскільки кожен науковець має своє власне бачення означеного феномена та виокремлює головні для себе його аспекти. У контексті нашого наукового дослідження визначальним є визначення І. Корунця, який розглядає перекладацькі трансформації як певні зміни в структурній формі мовних одиниць, для досягнення максимальної точності в перекладі (Корунець, 2008).

Мета статті: проаналізувати використання англійсько-українських еквівалентів лексико-граматичних та лексико-семантичних перекладацьких трансформацій на матеріалі художнього тексту мілітаристичного спрямування Гарольда Г. Мура та Джозефа Л. Гелловеса «Ми були солдатами... І були молодими». Мета дослідження передбачає виконання завдань:

1) дати визначення поняття «перекладацькі трансформації»;

2) проаналізувати класифікації перекладацьких трансформацій та здійснити опис лексико-граматичних та лексико-семантичних трансформацій.

Виклад основного матеріалу. Переклад потрібний практично у всіх сферах людської діяльності. Це джерело інформації, знань, культурні аспекти та погляди іншої людини або суспільства. В. Лобода зазначає, що в епоху Інтернету та електронних засобів масової інформації, завдяки яким інформація поширюється світом із неймовірною швидкістю, потреба до якості перекладу значно зросла. Основною вимогою є максимальний ступінь перекладацької еквівалентності тексту оригіналу. Ця еквівалентність повинна бути як у семантико-структурному аспекті, так і в комунікативному, тобто його потенційному впливі на адресата (Лобода, 2019; Тарнавська, 2010).

Для досягнення еквівалентності, перекладач використовує різноманітні прийоми перекладацьких трансформацій, метою яких є максимально передати зміст, стилістичні та орнаментальні особливості тексту оригіналу (Тарнавська, 2013). Перекладач виконує одночасно роль письменника, поета, інтерпретатора та перетворювача, що вимагає високого рівня теоретичної та практичної підготовки. Оскільки мова є знаковою системою, створеною для передачі інформації в закодованому вигляді, неможливо здійснити адекватне перекодування з однієї системи в іншу механічно. Тому процес здійснення перекладу вважається творчим процесом (Кірносова, 2007).

Відомо, що англійська і українська мови належать до різних гілок індоєвропейської родини мов (перша – до германської, друга – до слов'янської), та до різних структурних типів мов (перша – аналітична, друга – флективна). Саме ці розбіжності в будові мов, у наборі їхніх граматичних категорій, форм та конструкцій і становлять труднощі, які формують перекладацькі трансформації в процесі роботи з іншомовними текстами, а саме: одна з проблем перекладу – співвідношення контексту автора і контексту перекладача. Критерієм схожості, або, навпаки, розходження обох контекстів виступає міра співвідношення даних дійсності. Перекладач використовує своє сприйняття дійсності, та свої культурні реалії. Варто зазначити, різні відомі науковці мають доволі різні визначення перекладацьких трансформацій.

К. Пріщенко досліджує особливості художнього перекладу тексту, а також аналізує використання перекладацьких трансформацій при здійсненні перекладу. Автор вважає, що «суть трансформації полягає в зміні формальних або

семантичних компонентів вихідного тексту при збереженні інформації, призначеної для передачі» (Пріщенко, 2020).

Л. Глухова досліджує особливості перекладацьких трансформацій у сучасному мультилінгвальному освітньому дискурсі на прикладі чотирьох мов та доходить висновку, що найбільш вживаними типами перекладацьких трансформацій є транскрипція, транслітерація та експлікація і добір тієї чи іншої перекладацької трансформації визначається внутрішньолінгвістичними особливостями мови (Глухова, 2015).

Дослідниця Ю. Бегма припускає, що «вживання комплексних перекладацьких трансформацій дозволяє максимально зберегти у перекладі ідентичність авторської думки, збільшувати діапазон адекватного заміщення вихідного тексту перекладацьким, а також підвищувати об'єктивність процесу перекладу і перекладацького рішення» (Бегма, 2016). Автор зазначає: «Вчені по-різному класифікують перекладацькі трансформації, і загалом це прості трансформації, при вживанні яких тільки поверхнева структура речення зазнає різноманітних змін. У сучасній теорії перекладу, всі класифікації перекладацьких трансформацій, представлені вченими, а також їх аналіз, мають досить умовний і неоднозначний характер» (Москаленко, 2017). Існує велика кількість визначень перекладацьких трансформацій та їх класифікацій.

У контексті нашого дослідження ми будемо послуговуватися наступною класифікацією типів перекладацьких трансформацій:

- 1) граматичні трансформації: вилучення і додавання, перебудова та заміна речень;
- 2) стилістичні трансформації: синонімічні заміни та описовий переклад, компенсація та інші види замін;
- 3) лексичні трансформації: заміна і додавання, конкретизація і генералізація понять.

В цій статті ми розглядаємо лише лексично-семантичні та лексико-граматичні трансформації. Опишемо їх, беручи за основу класифікації, зроблені вищезгаданих науковців. Додавання – це спосіб при якому, у випадку складності перекладу якоїсь фрази, додається декілька інших одиниць, щоб пояснити її. Вилучення – це трансформація за допомогою якої, мовна одиниця, яка не є важливою, опускається під час перекладу. Генералізація – це заміна слова вузького значення, словом, з більш широким значенням. Конкретизація – це заміна слова широкого значення, словом, більш вузького значення (Лобода, 2019). Адаптація – адаптування якогось виразу з мови оригіналу під реалії української мови. Описовий переклад вико-

ристовується, щоб пояснити значення мовних одиниць відповідники яких відсутні в мові перекладу. Прийом антонімічного перекладу полягає у передачі поняття протилежним, часто із запереченням, тобто антонімом українського відповідника даного слова. Компенсація – це спосіб перекладу, при якому елементи сенсу, прагматичні значення, а також стилістичні нюанси, передача яких неможлива і які втрачаються при перекладі, передаються в тексті перекладу елементами іншого порядку. Це необов'язково робити в тому ж самому місці в тексті, що і в оригіналі.

Військовий переклад в Україні на сьогоднішній день активно розвивається. Це відбувається завдяки інтенсифікації заходів міжнародного співробітництва в сфері оборони, переходу Збройних Сил України на стандарти НАТО (Москаленко, 2017). Також військовий переклад дасть змогу перекласти численні методичні посібники та інструкції щодо використання певного озброєння та тактик наших союзників. Іншою сферою, де військовий переклад може знадобитись, є переклад книг, написаних ветеранами різноманітних конфліктів. Так, наприклад, книги ветеранів війни з Ісламською Державою, можуть бути корисними для військовослужбовців збройних сил України, через особливості ведення бойових дій, адже вони відбувались в містах або ж на їх околицях.

Роман, використаний нами як матеріал для дослідження застосування перекладацьких трансформацій, написаний у 1992 році генерал-лейтенантом Гаролдом Г. Муром та військовим журналістом Джозефом Л. Геллоуейом. Цінність роману полягає в тому, що автори написали його разом зі своїми побратимами, а також використали спогади своїх колишніх «ворогів». У романі йдеться про операцію в долині Я-Дранг, яка відбулась у 1965 році у період війни у В'єтнамі, а саме про битви в зоні висадки Ікс та зоні висадки Олбані. Роман існує в електронному варіанті та паперовому – перекладений українською. Перекладом книги займалась перекладачка Вікторія Дедик. Світ побачив перекладений на українську мову роман в 2018 році. Це відображення військової історії, написаної учасниками того конфлікту. Це дає змогу дізнатись про те що відбувалось, який план операції, які труднощі, які особливості були у двох сторін.

Розглянемо приклади використання перекладацьких трансформацій.

2nd Battalion had two foreign-born officers whose accents and gung-ho attitudes lent a touch of Foreign Legion flair (Moore, Galloway, 1990:185). – *Завдяки їхнім незвичним акцентам і темпераментам*

рота чимось нагадувала підрозділ французького Іноземного легіону (Мур, Геллоуей, 2018).

В цьому прикладі, пані перекладач використала дві трансформації. Одна з них – це адаптація, яка була використана, щоб перекласти ідіому **gung-ho attitude**. Її було перекладено простим словом **темперамент**. Наступною трансформацією є додавання слова **французького** до словосполучення **Іноземний легіон**. На нашу думку, це було зроблено, щоб читачеві було краще зрозуміло про який легіон йшлося.

That fall the 11th Air Assault Test Division conducted a crucial two-month test in the Carolinas (Moore, Galloway, 1990:15). – *Тієїж осені 11-а повітряноштурмова (випробувальна) дивізія пройшла вирішальне двомісячне тестування у штатах Північна та Південна Кароліна* (Мур, Геллоуей, 2018).

В цьому прикладі, пані перекладач використала трансформацію додавання, за допомогою якого додала слова «Північна та Південна» до Каролін. Вважаємо, що це було зроблено для того, щоб український читач міг змогу зрозуміти, про які саме штати йдеться.

"We wanted to lure the tiger out of the mountain," General Man says, adding: "We would attack the ARVN – but we would be ready to fight the Americans." (Moore, Galloway, 1990:185) – *«Ми прагнули виманити вовка з лісу, – свідчив генерал Ман. – Ми планували атакувати армію Республіки В'єтнам, але очікували бою з американцями»* (Мур, Геллоуей, 2018).

У вищеведеному прикладі трансформація представляє собою описовий переклад абревіатури ARVN, яку було розгорнуто в повну назву «армія Республіки В'єтнам». Ця трансформація була проведена для того, щоб дати змогу читачам зрозуміти, що собою представляє абревіатура. Іншою трансформацією є заміна **тигра** з оригіналу на **вовка і гір на ліс**, що на нашу думку є адаптацією. Вираз **виманити вовка з лісу** є більш вживаним в реаліях української мови, а отже є більш зрозумілим для читача і саме тому пані перекладач вирішила перекласти його таким чином.

They hated us as well, and we went to ground in the crossfire, as we had learned in the jungles (Moore, Galloway, 1990: 4). – *Тож вони зненавиділи нас, а ми, опинившись під перехресним вогнем, прикрилися до землі, як навчили нас оті джунглі* (Мур, Геллоуей, 2018).

В наведеному вище прикладі була використана перекладацька трансформація під назвою описовий переклад. В оригіналі ми маємо ідіому **to go to ground**, яку не можна перекладати дослівно, тому

що тоді речення не буде мати сенсу. Для того щоб перекласти це речення, пані перекладач використала описовий переклад.

Mingo was a Ranger Company veteran of the Korean War and knew the value of a live prisoner who was able to talk (Moore, Galloway, 1990). – *Я зрадів, що 1-й взвод узяв його живим, і геть не здивувався, коли довідався, що його впіймав саме Мінго, адже він служив рейнджером під час війни в Кореї та знав ціну «язика», який може щось розповісти* (Мур, Гелловей, 2018).

Також, тут є гарний приклад адаптації, за допомогою, якого замінили «**полоненого**» з оригіналу на сленгове слово «**язик**», яке використовують коли говорять про полонених, яких будуть допитувати.

Sisson wore twin dolphins on his chest from Navy Reserve duty in Rhode Island (Moore, Galloway, 1990). – *На грудях у нього красувалося двоє дельфінів на згадку про службу в резерві Військово-морських сил у Род-Айленді* (Мур, Гелловей, 2018).

В цьому прикладі спостерігається заміна частин мови в першому реченні, де замінили прізвище Sisson. В попередньому абзаці вже згадувалось його прізвище, тому пані перекладач вирішила позбутись тавтології за допомогою заміни. Також є випадок додавання, за допомогою якого пані перекладач додала фразу **на згадку про службу**.

I didn't like being shorthanded, but things had been no different in the Korean War and somehow, we made do. You just suck it up and do it, and we would do it the same way in the Ia Drang. The officers and NCOs would do what they could to take up the slack, just as we had done in Korea (Moore, Galloway, 1990). – *Звісно, мені це не подобалося, проте в Кореї все складалось аналогічно, і ми якось давали собі раду. Треба лише опанувати себе і добре робити свою справу. Так ми й чинитимемо в долині Я-Дранг. Офіцери та сержанти зроблять усе можливе, щоб компен-*

сувати брак чисельності, звичний їм із часу війни в Кореї (Мур, Гелловей, 2018).

В цьому абзаці було використано вилучення, щоб видалити ідіому **shorthanded** під час перекладу. Ідіома **to be shorthanded**, в цьому прикладі, означає нестачу людей. Схоже, що її було вилучено під час перекладу, адже про нестачу людей писалось у попередніх розділах, коли говорили про рішення президента не оголошувати військовий стан в країні. Іншою трансформацією є адаптація **suck it up**, яка в українському перекладі звучить як **опанувати себе**, що є коректним перекладом.

Висновок. Наукове дослідження присвячено аналізу лексико-семантичних та лексико-граматичних трансформаціям, які були використанні при перекладі твору військової тематики «Ми були солдатами... і молодими». Було запропоновано визначення феномену перекладацької трансформації. Автори проаналізували класифікації трансформацій та обґрунтували використання лексико-граматичні та лексико-семантичні трансформації на прикладі художнього твору.

При здійсненні аналізу тексту та використаних у процесі перекладу трансформацій, в тексті було виявлено велику кількість абревіатур, військових звань, родів збройних сил та різноманітні ідіоми, які перекладалися за допомогою лексико-семантичних та лексико-граматичних трансформацій. Переклад, виконаний Вікторією Дедик, вважаємо вдалим. Сюжет та зміст оригінального тексту практично не було змінено. Вважаємо це показником вправності пані Дедик як перекладачки.

Результати наукового дослідження можуть бути використані на заняттях з практики перекладу та спецкурсах з художнього перекладу. Означена наукова проблема є перспективною для подальших досліджень, оскільки перекладацькі трансформації є ефективним засобом досягнення еквівалентності перекладу тексту оригіналу, а відтак, забезпечення міжкультурної комунікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балабін В. В. Концептуальний апарат теорії військового перекладу. *XI Міжнародна науково-практична конференція «Військова освіта і наука: сьогодні та майбутнє»*. К. : ВІКНУ, 2015. 455 с. С. 95.
2. Юндіна О. В. Жанрово-стильова обумовленість лексичних трансформацій в перекладі текстів військової тематики : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.16 / ДЗ «Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського». 2013. 20 с.
3. Гончарук Л. М. Жанрові аспекти перекладу офіційно-ділових документів франкомовного військового курсу : автореф. дис. ... канд. філол. наук / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К., 2016. 18 с.
4. Янчук С. Я. Особливості перекладу військової документації миротворчих місій ООН та НАТО : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.16. КНУТШ. Київ, 2011. 277 с.
5. Нікіфорова, О. М. Передумови становлення наукової школи військового перекладу в Україні. *Лінгвістика XXI століття*, 2015. С. 107–120.
6. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. Вінниця : Нова книга, 2008. 512 с.
7. Лобода В. А. Перекладацькі трансформації: дефінітивний характер та проблема класифікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2019. Т. 4, № 43.

8. Тарнавська, Т. В. Аналіз мовних помилок у процесі навчання англійській мові майбутніх фахівців економічного профілю. *Вісник НТУУ «КПІ». Серія «Філософія. Психологія. Педагогіка»*. 2010. Вип. 2. С. 188–191.
9. Тарнавська, Т. В. Використання соціальних мереж і блогів у навчанні. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Філологічні науки*. 2013. (186 (1)). С. 136–141.
10. Кірносова Н. Система трансформацій в українському та китайському перекладознавстві. *Китайська цивілізація: традиції та сучасність*. 2007. С. 43–46.
11. Прищенко К. В. Роль перекладацьких трансформацій у процесі перекладу художнього тексту. *Журнал науковий огляд*. 2020. Т. 8, № 71.
12. Глухова Л. Перекладацькі трансформації у сучасному мультилінгвальному освітньому дискурсі. *Міжнародний журнал у галузі мультилінгвальної освіти*. 2015. № 5. С. 54–66.
13. Бегма Ю. О. Комплексні перекладацькі трансформації в англоукраїнському художньому перекладі. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2016. Т. IV (18), № 80. С. 7–10.
14. Москаленко О. Визначення та класифікація перекладацьких трансформацій у процесі перекладу. *«Південний архів» (Збірник наукових праць. Філологічні науки)*. 2017. № 68. С. 187–189.
15. Гаролд Г. Мур, Джозеф Л. Гелловей, Ми були солдатами... і молодими за перекладом Вікторії Дедик. 2018.
16. Harold G. Moore, Joseph L. Galloway, We Were Soldiers Once... and Young. 1992.

REFERENCES

1. Balabin V. V. Kontseptualnyi aparat teorii viiskovoho perekladu [Conceptual apparatus of the theory of military translation]. XI Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia «Viiskova osvita i nauka: sohodennia ta maibutnie». K. : VIKNU, 2015. 455 s. S. 95. [in Ukrainian].
2. Iundina O. V. Zhanrovo-stylova obumovlenist leksychnykh transformatsii v perekladі tekstiv viiskovoi tematyky [Genre-stylistic conditioning of lexical transformations in the translation of military texts]. [Dysertatsiia] : dys. ... kand. filol. nauk: 10.02.16. DZ «Pivdenoukr. nats. ped. un-t im. K. D. Ushynskoho». 2013. 20 s. [in Ukrainian].
3. Honcharuk L. M. Zhanrovi aspekty perekladu ofitsiino-dilovykh dokumentiv frankomovnoho viiskovoho dyskursu. [Genre aspects of the translation of official business documents of French-language military discourse] : avtoref. dys. ... kand. filol. Nauk. Kyiv. nats. un-t im. T. Shevchenka. K., 2016. 18 s. [in Ukrainian].
4. Yanchuk S. Ya. Osoblyvosti perekladu viys'kovoyi dokumentatsiyi myrotvorchykh misiy OON ta NATO [Peculiarities of translation of military documentation of UN and NATO peacekeeping missions] : dys. ... kand. filol. nauk: 10.02.16 / M-vo osvity i nauky, molodi ta sportu Ukrayiny; KNUTSh. Kyiv, 2011. 277 s. [in Ukrainian].
5. Nikiforova, O. M. Peredumovy stanovlennia naukovoї shkoly viiskovoho perekladu v Ukraini. [Prerequisites for the establishment of a scientific school of military translation in Ukraine]. *Linhvistyka KhKhI stolittia*, 2015. S. 107–120. [in Ukrainian].
6. Korunets I. V. Vstup do perekladoznavstva. [Introduction to translation studies]. Vinnytsia : Nova knyha, 2008. 512 s. [in Ukrainian].
7. Loboda V. A. Perekladatski transformatsii: definityvnyi kharakter ta problema klasyfikatsii. [Translational transformations: definitive nature and the problem of classification]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Filolohiia*. 2019. T. 4, № 43. [in Ukrainian].
8. Tarnavska, T. V. Analiz movnykh pomylok u protsesi navchannia anhliiskii movi maibutnikh fakhivtsiv ekonomichnoho profilu. [Analysis of language errors in the process of learning English for future specialists in the economic profile]. *Visnyk NTUU «KPI»*. Seriia «Filosofii. Psykholohiia. Pedagogika». 2010. Vyp. 2. S. 188–191. [in Ukrainian].
9. Tarnavska, T. V. Vykorystannia sotsialnykh merezh i blohiv u navchanni. [Using social networks and blogs in education]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Seriia: Filolohichni nauky*. (2013). (186 (1)). S. 136–141. [in Ukrainian].
10. Kirnosova N. Systema transformatsii v ukrainskomu ta kytaiskomu perekladoznavstvi. [System of transformations in Ukrainian and Chinese translation studies]. *Kytaiska tsyvilizatsiia: tradytsii ta suchasnist*. 2007. S. 43 – 46. [in Ukrainian].
11. Prishchenko K. V. Rol perekladatskykh transformatsii u protsesi perekladu khudozhnoho tekstu. [The role of translation transformations in the process of translating a literary text]. *Zhurnal naukovyi ohliad*. 2020. T. 8, № 71. [in Ukrainian].
12. Hlukhova L. Perekladatski transformatsii u suchasnomu multylinhvalnomu osvitnomu dyskursi. [Translational transformations in modern multilingual educational discourse]. *Mizhnarodnyi zhurnal u haluzi multylinhvalnoi osvity*. 2015. № 5. S. 54–66. [in Ukrainian].
13. Behma Yu. O. Kompleksni perekladatski transformatsii v anhloukrainskomu khudozhnomu perekladі. [Complex translation transformations in English-Ukrainian artistic translation]. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2016. T. IV (18), № 80. S. 7–10. [in Ukrainian].
14. Moskalenko O. Vyznachennia ta klasyfikatsiia perekladatskykh transformatsiiu protsesi perekladu. [Definition and classification of translational transformations of the translation process]. *«Pivdennyi arkhiv» (Zbirnyk naukovykh prats. Filolohichni nauky)*. 2017. № 68. S. 187–189. [in Ukrainian].
15. Harold H. Mur, Dzhozef L. Helloveı, My byly soldatamy... i molodymy. [We were soldiers...and young]. za perekladom Viktorii Diedyk. 2018. [in Ukrainian].
16. Harold G. Moore, Joseph L. Galloway, We Were Soldiers Once... and Young. 1992.